

A Duna Csokoládégyár

Az első világháborút követően a magyar ipar termelése erősen visszaesett, s a bekövetkezett szerkezeti változások kihatottak az élelmiszeriparra, így a sörgyártásra is. Kőbányán, a budapesti sörgyártás központjában, a húszas évek elején a sörtermelés — az utolsó békeévhez képest — egyötödére csökkent. A sörgyártás csődhelyzete különböző mértékben érintette az egyes gyárakat, melyek között rendkívül kiélezett verseny folyt. Kőbánya egyik legrégebbi serfőzdéje, a Dreher Antal-féle részvénytársaság a versengésből megerősödve került ki és 1923-ban beolvastotta az Első Magyar Részvény Serfőzdet, valamint Hagenmacher kőbányai és budafoki sörgyárát. A sörfőzgyártás csökkenésének ellensúlyozására a Dreher-konzern új, gyümölcsözőnek ígérkező iparágat keresett tőkéje befektetésére, s erre a lehetőséget Németországban találta meg, ahol már a század elején nagyipari módon üzték a cukrászmesterséget.

A Németországban megjelenő édesipari szakfolyóirat, a „Gordian Hamburg” egyik 1922. évi számában a Dreher Serfőzdei Rt. hirdetést tett közzé, melyben bejelentik, hogy üresen álló épületeikbe „más” ipart keresnek.

A „Maul AG. Wernigerode” a hirdetés nyomán ajánlatot tett Dreheréknek a már leállított schwartauai csokoládégyárak teljes berendezésének átadására. Megállapodtak a gyár átvételében, a Maul-név és védjegy használatának megvásárlásában.

A budapesti cégbírósi bejegyzésből kitűnik, hogy a Dreher Antal Serfőzdei Rt. alapításában 1923. július 16-án megalakult a Maul Kakaó- és Csokoládégyár Részvénytársaság. A társaság alaptőkéjét 50 millió koronában, a részvények névértékét 2 ezer koronában határozták meg. A társaság székhelye: Budapest X., Ihász u. 6. Az igazgatóság tagjai között magyar nevet alig találni, s a gyár német eredetűre utal az is, hogy a cégbejegyzés német és magyar nyelven történt, sürgőncímük pedig „Schokoladenmaul” volt.

A meglehetősen elhasznált gépek

és berendezések szállítása 1923 őszén kezdődött meg. Kezdetben csak a csokoládégyártáshoz szükséges alapgépek érkeztek be, és a gyár mai deszert-üzemében kezdték meg azok felszerelését. Ez volt akkoriban az egyetlen többszintes épület, s minden leírásban úgy szerepel, mint a csokoládégyár főépülete. A berendezéssel és felszereléssel együtt szakemberek is érkeztek Németországból, akik a szerelőmunkát irányították és betanították a felvett magyar munkásokat. De nemcsak a vezető műszaki gárda volt német, hanem az egész adminisztráció is német nyelven történt.

1924. áprilisában a csokoládéüzemben megindult a termelés. Ez az időpont tekinthető a gyár fennállása kezdetének.

Nincs pontos adat arról, hogy hány munkással kezdtek dolgozni, mert eleinte a gyárban állandó munkája, és így „fix” havibére csak a Németországból jött vezetőknek volt; a néhány napig foglalkoztatottakat az adózásnál folyamatosan nem jelentették be. A régi dolgozók állítása szerint száz főre becsülhető a kezdő munkáslétszám.

A gyár 1925-ben tovább bővült. Üzembe helyezték a laborosztályt, ahol a desszertgyártáshoz szükséges folyékony krémekeket állították elő, sőt karácsonyra már szaloncukrot is gyártottak.

Ugyanebben az évben sor került egy munkabeszüntetésre is a „Maul”-gyárban. Az élelmiszeriparban dolgozók lapja, az „Élelmiszeri Munkás” 1925. április 15-i számában a megmozdulásról többek között a következőket írta:

„Hajcsár rendszer, jól fizetett protekciós alakok, sértegetés, komisz fizetés, természetes hogy szervezkedésre kényszerítette a gyár alkalmazottait, amit a gyár nem látott szívesen, és megkezdte a szervezettek kitakarítását. A munkások a németek bántalmi miatt amúgy is el voltak keseredve, a heti 125—180.000 koronás női fizetések, a 300—350.000 koronás férfi fizetések pedig külön is megmozdulásra készítették őket, látván a rendszabályozást, 30%-os bérjavi-

tási követelést, szervezkedési szabadságot és tisztességes bánásmódot követeltek. A gyár a követelések tekintetében szóba sem állt a munkásokkal, mire április 4-én a munkát beszüntették.”

Az újság egy másik rovatában a cukrász szervezőbizottság felhívta a cukrász-munkásságot, hogy egy órai keresetüket „a harcoló szaktársak segélyezésére sürgősen fizessék be a szakosztály irodájában”. De a munkás szolidaritás sem volt elegendő ahhoz, hogy a sztrájkba léptek kitartsanak, s követeléseik teljesítése nélkül nagyrészt hamarosan újra munkába állt.

Az infláció utolsó és az új pénz, a pengő bevezetésének első esztendejében, 1926-ban tovább bővítik a gyárat. Még mindig a főépületben, de már megkezdik a cukorka- és drasztosztály kialakítását.

A termelés és eladás lassú növekedése jellemzi a következő éveket. Már magyar művezetők és előmunkások is találhatóak a gyárban, de főleg olyanok, akik tudnak németül. Sajátosnak alakul a munkásgárda is; noha a nagy munkáskerületben, Kőbányán sok volt a munkanélküli, mégis szívesebben vették fel a környékről, elsősorban Soroksárról és Vecsésről naponta beutazókat, akiket állandó, napi vagy hetibéres munkásként alkalmaztak, így mesterségesen szembeállították őket a bizonytalanságban tartott órabéres és idénymunkásokkal.

A gyárban 1928-ban kezdték meg a lisztesárú gyártását. Az ostyákat kézzel forgatható körkemencében sütötték, a napi termelés így alig érte el a három mázsát. Már gyártottak különböző töltésű csokoládéba mártott ostyákat, a mai mártott parány ósét.

A Dreher-konzern közben tovább terjeszkedett, beolvasztottak vidéki sörgyárakat, szállodákat igazgattak és érdeklőörükbe vontak újabb iparágakat. A kis csokoládégyárat még „Maul” név alatt jegyezték a cégbírósnál, de a Dreherékhez való tartozás egyre nyíltabbá vált. A címkeken, árjegyzékeken, üzleti levél-

papírokon, számlákon — mintegy előnévként — a Dreher név is szerepelt. S ez a kapcsolatoknak csak a formai része volt; a látszólag önálló részvénytársaságnak nem volt saját anyagbeszerzése, de még külön irodája sem. Az összefonódásra jellemző, hogy a gyártáshoz szükséges tejet a konzern tehenészete, a szeszt pedig líkőrgyára szállította. Dreherék a húszas évek végén fellépő gazdasági válság sem ingatta meg. A konzernhez tartozó gyárak termelése és értékesítése jól kiegészítette egymást, olyannyira, hogy ebben az időszakban bővítik a Hagenmacher főnöközemet.

A válság évei alatt a gyárat egyáltalán nem fejlesztik és nem bővül különösebben a választék sem, a gyár termelése pedig újra csökkent. Ezekben az években az eladás alig haladta meg az első évi 600 tonnát és közel egy millió pengővel volt kevesebb az árbevételük. A kereslet hiánya együttjár az órabérek csökkentésével és az akkori létszámhoz viszonyított tömeges elbocsátással.

A Dreher-konzern a válság okozta termelés-csökkenést a gyár teljes bekebelezésére használta fel. Gondoskodtak arról, hogy az „önálló” gyár vezetéses legyen, osztalékot nem fizettek és így a kevés részvényrel rendelkező tulajdonosok szabadulni akartak részvényeiktől, melyeket a konzern olcsón felvásárolt. Megvalósult az eredeti elgondolás: kis tőkebefektetéssel hasznos hajtó kiegészítő iparhoz jutottak. 1933 novemberében az alapszabály újbóli módosításával a közgyűlés kimondja a „Dreher Kőbányai Serfőzde és Csokoládégyár Rt.” megalakulását.

A Dreher csokoládégyár termelése a második világháborúig, pontosabban a Szovjetunió elleni hadbalépésig folyamatosan növekedett. Márkás termékeit tucatnyi ügynök és utazó ajánlotta a boltosoknak; kis teherautók — oldalukon az ismertté vált, kékszínű Dreher felirattal — szállították árúit; pénzbeszedői közvetlenül inkasszáltak.

1932-ben egy láncos kemencével indítják be a kekszgyártást, a következő évben pedig már teasüteményt

Szeszes meggy kézi mártása

Zseléiv előkészítése csokoládémártásra

is gyártanak, s olyan kitűnő minőségű termékeket hoznak forgalomba, hogy a Dreher-teasütemény hamarosan vetélytársa lesz a kis cukrászdák által kínált áruknak. A teasüteményeket annyira kedvelték, hogy a szezonidőn kívül is folyamatosan gyártják – évenként mintegy 100 tonnát.

A harmincas években a tőkések nem fordítottak nagy gondot a gyár felszerelésének bővítésére, annál inkább törődtek azonban az áruválaszték növelésével, amire a piaci verseny kényszerítette őket. Évenként kiadott árjegyzékeikben közel félezer árut kínáltak eladásra, és különös gondot fordítottak termékeik minőségére is. Legismertebb termékük az „Egyszáz bonbon” volt, mely egy dobozban száz, különféle formájú, ízesítésű és csomagolású desszertféléseget tartalmazott.

A fasiszta Németországhoz való nyílt csatlakozás után, már a háborús előkészületek jegyében, nagy mennyiségű kekszet és kétszersültet gyártottak a honvédség részére, ezért a vezetés tovább nyújtotta a munkaidőt. A gyár katonai parancsnoka megfenyegette a munkásokat: haditörvénytelenül elé állítják, lecsukják vagy a frontra küldik azt, aki megtagadja a munkát, részt vesz valamilyen megmozdulásban, vagy bírálni merésze a kormány politikáját.

1944-ben, a világháború utolsó szakaszában a gyárat teljes egészében haditermelésre állították át. A német és magyar hadsereg részére elsősorban kekszet gyártottak és csomagoltak.

A tőkés vezetés kénytelen volt bezúntatni a csokoládégyártást, mert külföldi tőkeérdekeltségeik útján sem tudtak nyersanyagot behozni.

A főváros körül már bezárult az ostromgyűrű, de a gyár egyes műhelyeiben még mindig termeltek, s közben a munkások egy csoportja már a háború utáni újrarendezés reményében mentette a gyár felszerelését. Szétszedték a gépeket, elrejtették a transzmisszió szíjakat, a kekszütő kemence fűtéséhez használt olajbefűvő berendezést és más fontos alkatrészeket.

Karácsony előtt a Vörös Hadsereg egységei megközelítik Kőbányát. A felszabadító harcok alatt több belövési éri a gyárat, tűz pusztítja el az irodaépületet, az iratanyag csaknem teljes egészében megsemmisül. Az első szovjet katona 1945. január 4-én lép a gyár területére.

A gyár történetének új korszaka kezdődik meg. Budapest nagy részében még elkeseredett harcok folytak, amikor a gyár jó néhány munkása és tisztviselője már hozzálátott a romok eltakarításához, majd felhívás nélkül, egymás hívására, napról napra többen gyűltek össze, hogy beindíthassák a munkát, megteremtsek az új élet feltételeit. Az első munkalehetőséget a Vörös Hadsereg biztosította. A sörgyári telepen üzembe helyezett agregátorral áramot szolgáltatott, és nyersanyagot szállított. 1945 márciusában a kórházak és a hadsereg ellátására megindult a

kekszütés. A munkában részt vevők fizetést, szabad mozgást biztosító magyar és orosz nyelvű igazolványt kaptak a városparancsnokságtól és természetbeni ellátásban is részesültek.

A termeléssel együtt megindult a munkások és alkalmazottak most már nyílt szervezkedése. A gyár még az egyesített sörgyárakhoz tartozott, ahol központi üzemi bizottságot és a gyárban szakszervezeti bizalmiakat választottak. Az üzemi bizottságnak már szava és tekintélye volt a tőkés vezetésnél, és első vívmányként elérték, hogy 1945 nyarán, az országban szinte egyedülálló munkásüdvölésű Tordason, a Martonvásár melletti Dreher-kastélyban. A munkásüdvölés 1948-ig tartották fenn, s első beutaltjai a csokoládégyári munkások köréből kerültek oda.

A Vörös Hadsereg részére végzett bérsütés csak augusztusig biztosított munkalehetőséget. Ezután rövid időtartamra a közellátási minisztérium kiutalással liszthez juttatta a gyárat, így folytatódott a keksz sütése. A spekuláció, az infláció, a cserekereskedelem elburjánzása, a nyersanyaghiány és a háborús pusztulással együtt járó más gazdasági nehézségek csaknem lehetetlenné tették a folyamatos termelést, a dolgozók foglalkoztatását. Ezekben a nehéz napokban ismét a szovjet katonai parancsnokság nyújtott segítséget. 1945 őszén és a téli hónapokban lisztet, cukrot, kakaóport bocsátottak a gyár rendelkezésére, melyekből most már nemesebb

édesipari árukat, töltött ostyákat készítettek. Közben a háború idejéből még megmaradt melasszal, szójaliszttel és némi kiutalt barna liszttel „süteményt” is gyártottak.

A termékek összetételében jelentős változás csak 1946 őszén következett be. A Dreher-konzern, személyesen Hagenmacher Henrik kompenzációs üzletet kötött egy svájci céggel, olyképpen, hogy külföldi partnerük – az exportált maláta fejében – egy vagon kakaóbabot szállított, melyből karácsonyra harminc tonna csokoládés árut kellett gyártani és piacra hozni. A háborút követő időkben az országban elsőként a Dreher Csokoládégyár hozott csokoládés árut forgalomba.

A magyar nagyipar történelmi jelentőségű napján, 1948. március 25-én a „Dreher Kőbányai Serfőzde és Csokoládégyár Rt.” is állami tulajdonba került. Ez a nap mind politikai, mind gazdasági szempontból a gyár fejlődésének fordulópontjává vált. A gyár neve még a régi, de mellette a „Nemzeti Vállalat” cím már a megváltozott tulajdonjogot jelzi.

A csokoládégyár ebben az időszakban még az államosított sörgyárak központi igazgatóságához tartozott; önállósága akkor kezdődött, amikor az első munkásigazgatót kinevezték. 1948 nyarán Rubesch Ferenc, a gyár régi, szervezett munkása lett az igazgató.

1949 tavaszán végre lekerült a gyár faláról a Dreher cég tábla. A csokoládégyáról ismert gyárnak az akkor

CSIGÓ LÁSZLÓ FELVÉTELEI

Töltelék-készítés

legnagyobb mennyiségben gyártott termékéről a Budapesti Keksz- és Ostyagyár elnevezés jutott.

Az életszínvonal emelkedése szükségessé tette az édesipari termelés folyamatos növelését; az édesség ezekben az időkben már közszükségleti cikké vált. Az új vezetés azonban rendkívül nehéz helyzetben volt, meg kellett birkóznia a tőkés gazdálkodás terhes örökségével. A gyár gépesítettége rendkívül alacsony színvonalú, üzemei széttagoltak, épületei korszerűtlenek voltak, hiszen a tőkés a gyár alapításakor – és azt követően is – csak arra törekedtek, hogy üres, elszórtan található épületeik minden zugába valamilyen termelő egységet telepítsenek.

A gyárvezetés gondjait az is növelte, hogy az ötvenes évek iparfejlesztési koncepciói nem tették lehetővé az indokolt beruházások megvalósítását, sőt a gyár létjogosultságát, életképességét folytonosan bizonyítani kellett, mert a megszüntetés lehetősége az évek során többször is felmerült, első ízben 1951-ben. A népgazdasági tervek szerint ez időben kellett bővíteni Kőbányán az Orion-gyárat, ezért elhatározták az egyik édesipari üzem felszámolását. E tekintetben pedig csak a Budapesti Keksz- és Ostyagyár, vagy a Szent István Tápszerművek telepe jöhetett számításba. Bár a SZIT-gyár üzemi épülete sokkal egységesebb, gépi berendezései pedig korszerűbbek voltak, azt a telepet számolták fel. Bizonyos, hogy e döntésnél elsősorban az ipar-

telepítési elgondolások érvényesültek, de az is tény, hogy a Budapesti Keksz- és Ostyagyár kitűnő kollektívája akkor már ötdöször nyerte el az „Élüzem” címet és ez a döntés nagymértékben befolyásolta.

A Szent István Tápszerművek felszámolásával több gépi berendezést, elsősorban csomagológépeket telepítettek a gyárba, s ez a gyár fejlesztését eredményezte; lehetővé vált a termelés növelése, a termelékenyebb munka feltételeinek kialakítása.

A gyárban sokféle termék készült az ötvenes években: gyártottak fruttit, gyógykaramellát, fagylalttölcsért, szaloncukrot, a híressé vált konyakosmeggyet, a változatlanul jó minőségű desszerteket, s – a kapacitás bővítésével – egyre több draszt. 1950 és 1960 között az éves termelés 1830 tonnáról 8980 tonnára növekedett, a létszám azonban jóval kisebb mértékben: 424 főről csak 939 főre emelkedett.

1952-ben a gyártelepen kívül álló négyemeletes épülettel bővült az üzem. Ez az épületomb eredetileg a Dreher-konzernhez tartozott; s abban a tőkésék gyógy- és tápszergyártó üzemet kívántak létesíteni. Ma itt működik az ostyaüzem, ahol az ötvenes évek végéig eléggé kezdetleges formában, régi berendezésekkel termeltek. A tőkés időkben visszamaradt, három emeletet áttörő tojásporító berendezés eltávolítása után, a jóformán földem nélküli épületben voltak kénytelenek termelni, méghozzá

úgy, hogy az ostyatöltelékét lovaskocsival hordták át a központi telepről.

A termelés bővítését szolgálta a törzsgyári szárnyépületen 1955-ben befejeződött emeletráépítés, a kazánház létesítése, valamint 1956-ban a kekszgyártó üzem „hindu-kemencé”-jének elhelyezésére létesített toldalék épület kivitelezése, melyben ma a nugátgyártó üzemszék van.

1956 őszen, a Magyar Szocialista Munkáspárt megalakulásával, a párt felhívása nyomán a politikai, mozgalmi élet újra fejlődni kezdett. Újjáalakult a párt gyári szervezete és megalakult – Kőbányán az elsők között – a KISZ alapszervezet. A szakszervezeti bizottság a dolgozók érdekvédelme mellett igen hasznosan segítette a vezetést a termelés szervezésében.

Az ötvenes évek végén, s a hatvanas évek elején még mindig szerények a lehetőségek a gyár műszaki fejlesztésére, de az NDK-ból beszerzett automata ostyasütő kemencékkel már lehetővé vált egy nagy termelőkapacitású ostyagyártó üzem kialakítása.

Az ostyaüzemből indult gyári útjára a munkaversenymozgalom minden eddiginél magasabb színvonalú, új formája: a szocialista brigádmozgalom. 1959-ben Tari Mihályné kezdeményezésére megalakult az „Új Élet”-brigád, mely azóta négyszer részesült aranykoszorús kitüntetésben. Az elmúlt évtizedben már 45 szocialista brigád működött a gyárban, 483 dolgozóval.

1962-ben a gyár vezetése átvett egy üdülőépületet Alsóörsön és így hosszú évek után újra állandó üdülési lehetőséghez jutottak a dolgozók, s ez időtől kezdve nyaranta mintegy százötven dolgozó, illetve családtagja pihenhet a Balaton mellett.

A következő életszínvonal politika, a lakosság igényeinek jobb kielégítése, a nők háztartási munkájának megkönnyítése indokoltá tette az édesipari termékek árának jelentős csökkentését, 1961-ben. Az árak csökkenése tovább növelte a fogyasztói igényeket. Nyilvánvaló volt, hogy a termelés további növelése csak a korszerű tömegtermelés feltételeinek kialakításával oldható meg.

Az országos korszerűsítési intézkedések keretében 1963. január 1-én megalakult a Magyar Édesipar. Az új vállalat 2. számú gyára a Budapesti Keksz- és Ostyagyár lett. Az ipari nagyvállalat létrehozásával új lehetőségek nyíltak a meglévő kapacitások tervszerűbb kihasználására, a fejlesztési eszközök koncentrálására, valamint a párhuzamos profilok megszüntetésére.

A gyár jelenlegi profilja a hatvanas évek második felében alakult ki és 1968. óta gyakorlatilag változatlan. Ez időtől a négy termelőüzemben csokoládéárukat, drasztékat, lisztes- és nugátárukat termelnek.

A hatvanas években folyamatosan növekedett a gyárban a termelés és a munka termelékenysége. Alig 150 fős létszámnövekedés mellett a ter-

melés mennyisége az 1960. évi 8980 tonnáról 1970-ben 11 850 tonnára emelkedett.

A gyár termékei közben keresett cikké váltak külföldön is, s az export szállítás mind a szocialista, mind pedig egyes tőkésországokba állandóan növekedett: az 1960. évi 120 tonnáról 1972-re 1440 tonnára. 19 országba exportálnak, legkeresettebb cikkek: a csokoládés drazsék, a csokoládéba mártott zseléárúk, egyes cukor-drazsék és különleges desszertek. De exportáltak már töltött ostyákat és extra-csomagolású nápolyit is.

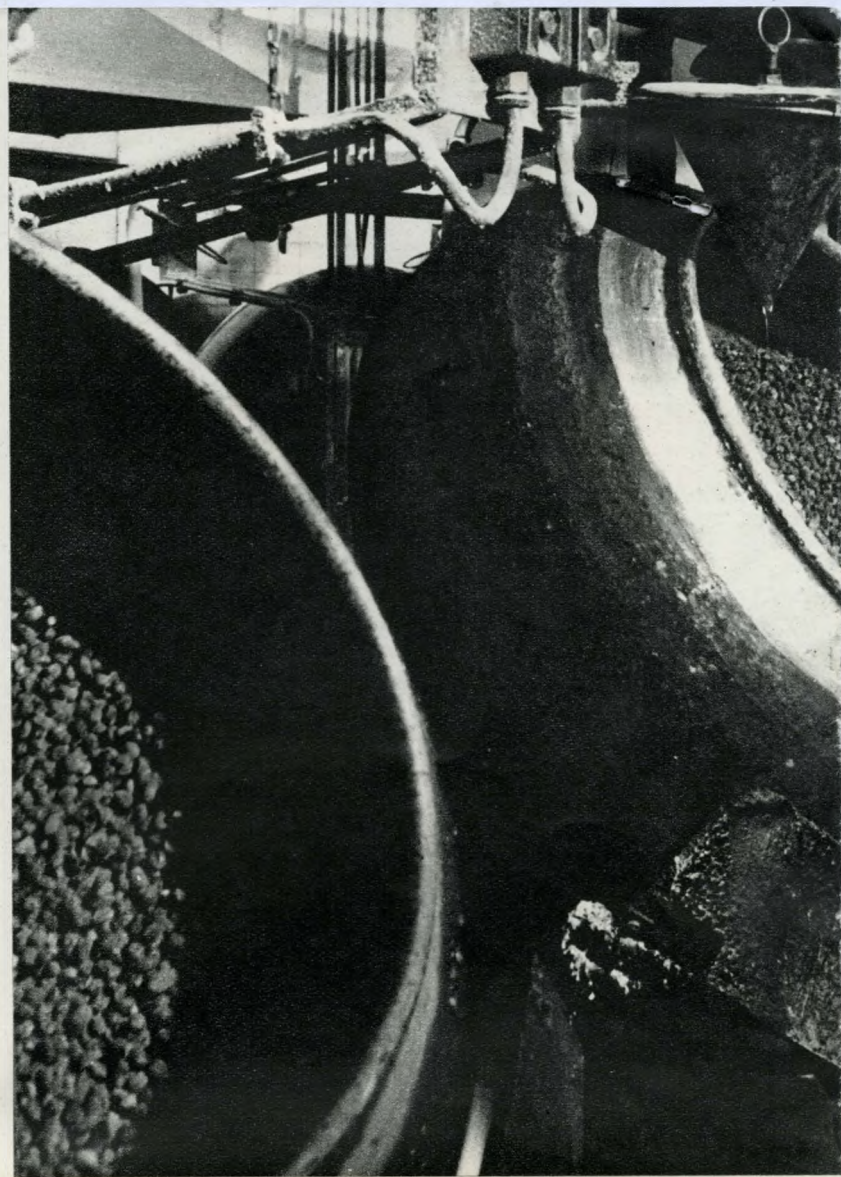
A gyár profiljának kialakítása meghatározta a műszaki fejlesztés irányát, de a pénzügyi lehetőségek még mindig korlátozottak voltak és túlságosan nagy volt a lemaradás ahhoz, hogy a hiányokat gyorsan pótolják. E gondok és nehézségek ellenére a gyár műszaki fejlődésének üteme jelentősen meggyorsult és az 50 éves jubileumot megelőző évtized a gyár fejlesztésének legeredményesebb időszakává vált. Sokat tettek a termelés bővítése, a fizikai munka megkönnyítése, a raktározás és belső szállítás korszerűsítése, a gépesítés és a munkakörülmények javítása érdekében. Néhány nagy teljesítményű gépi berendezés üzembe állítása már a jövő termelését szimbolizálja, ilyen az osztrák francia csomagológép, valamint egy félautomata gépsor, amelyen a tömör csokoládéárúkat — például a macskanyelvet — gyártják.

A gazdaságirányítás 1968. évi reformjával megváltozik az ipari nagy-

vállalat szerkezete, előtérbe lép a piaci igényekhez igazodó termelésirányítás szükségessége, tovább növekszik a gyár vezetésének felelőssége. Mivel már évek óta nem gyártnak kekszet, a régi név időszerűtlenné vált. Olyan nevet kellett választani, amely kifejezi az igazi profilt, a csokoládégyártást.

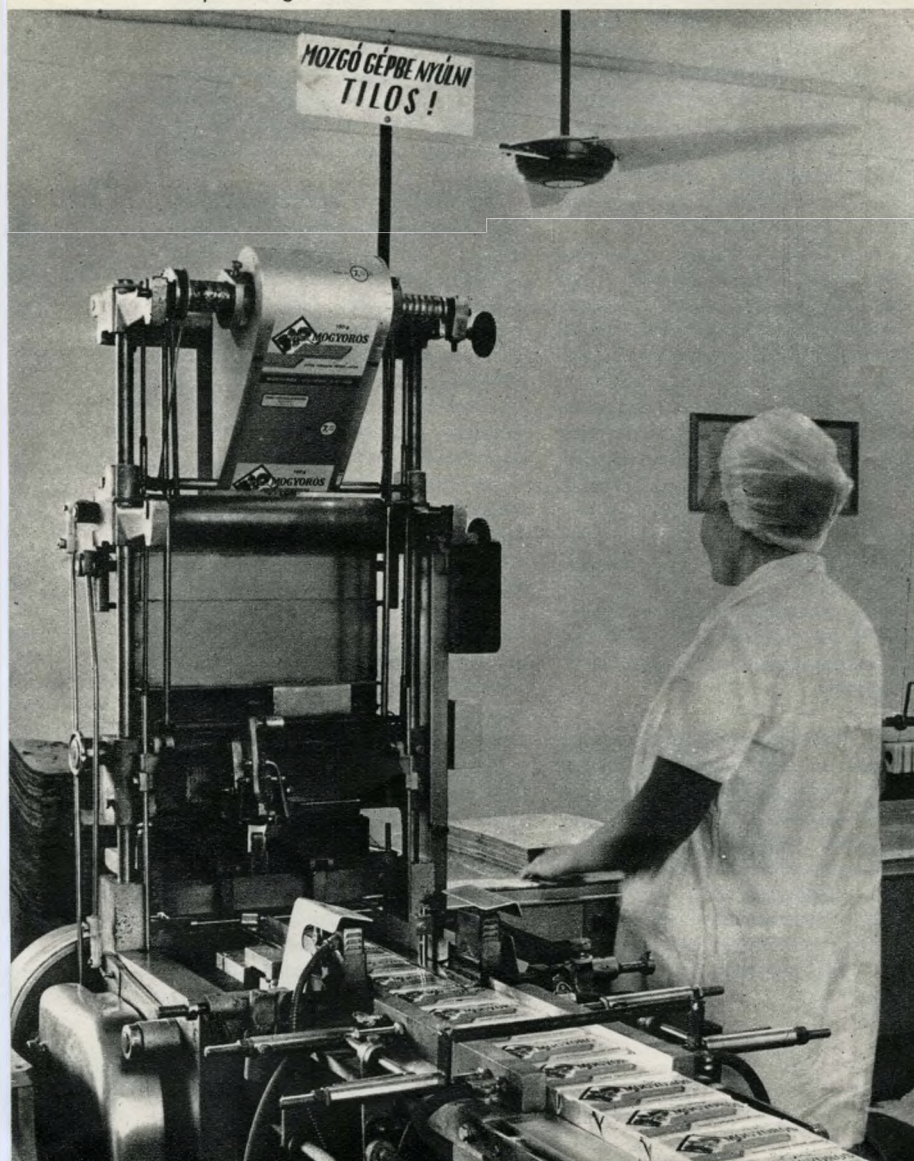
1968. január 1-től a gyár Duna Csokoládégyár néven folytatja tevékenységét. Az új elnevezéssel megszületett a gyár termékeinek védjegye, a Lánchíd ábráját takaró, cizellált „D” betűvel. A gyár új védjegyével ellátott termékek, elsősorban a rendkívül változatos töltésű díszdobozok a különböző termékbemutatókon, kiállításokon igen nagy sikert aratnak. „Kalocsai” díszdobozuk BNV-díjat nyert, a „Souvenir” és a „Rózsa” doboz pedig arany, illetve ezüstérmét a szocialista országok édesipari konferenciáján. A gyár leghíresebb terméke: a „Százszorszép” díszdoboz, valamint az „Extra barna” és „Luxus” desszert-doboz a Kiváló Áruk Fórumán jogot nyert a megkülönböztető termékjel használatára.

A díjazott termékeket előállító kisebb közösségek elismerése mellett a gyár egész kollektívája évről évre elnyerte az Élüzem címet, s két-két alkalommal a Minisztertanács és a SZOT vándorzászlóját, valamint a „Szocialista Munka Gyára” címet is. Az 1973. évi teljesítményekért legutóbb elnyert „Élüzem” oklevél a huszonnyolcadik volt ebben a szinte egyedülálló sikorsorozatban.

Drazsírozó üstök

Gépi csomagolás

Desszertcsomagolás

384.35

A gyár erőssége, eredményeinek forrása és bázisa a dolgozók nagyobbik felét tömörítő, mintegy hatszáz fős törzsgárda. Közöttük jócskán találunk három évtizede ott dolgozókat, de vannak olyanok is, akik több mint negyven éve szolgálják a gyárat.

A gazdaságirányítás reformja a gyár vezetését újszerű probléma elé állította. A gyár fennállása óta első ízben 1969-ben jelentkeztek munkaerőgondok, melyeket a következetes bérpolitikai intézkedések sem tudtak ellensúlyozni. Így került sor a SZOT kezelésében levő balatonszéplaki üdülőben egy kihelyezett csomagoló-részleg létesítésére, melyben az üdülő alkalmazottait – az idényen kívül – foglalkoztatják. A csökkenő munkaslétszám ellenére a termelés az utóbbi években folyamatosan növekedett és rendkívüli mértékű volt a termelékenység emelkedése.

A bérpolitikai intézkedéseken kívül a gyár vezetése nagy gondot fordított a gyári közösség helyzetének állandó javítására. E törekvések jegyében 1968. július 1-én – szabad szombatok bevezetésével – a heti munkaidőt 44 órára csökkentették, 1971. novemberétől pedig megszüntették a nők szombat éjszakai műszakját.

A gyár műszaki színvonalának fejlődése, a közgazdasági szemlélet érvényre jutása nagyobb követelményeket támasztott a vezetéssel szemben. A szakmailag kiváló cukrászokat élelmiszeripari technikumot és főiskolát végzett, nemegyszer munkából kikerült új termelési vezetők váltották

fel és más irányítási posztokon is egyetemi végzettségű dolgozókat találunk. A vezetők kiválasztásánál az a cél érvényesült, hogy a nők és fiatalok számarányuknak megfelelően vegyenek részt a vezetésben. Ma már természetes dolog, hogy a gyár felső vezetésének, a főosztályok, osztályok és üzemek vezetőinek csaknem kétharmada nő.

Az ötven éves jubileumot megelőző 1973-as esztendő a gyárnak talán legsikeresebb időszaka volt. A dolgozók, tervet és felajánlást túlteljesítve, minden eddiginél többet, 12 700 tonna édesipari árut termeltek és valamennyi, a gazdálkodás színvonalára jellemző mutató várakozáson felül alakult.

A Magyar Édesipar gyárainak, ezen belül a Duna Csokoládégyárnak évről évre több édességet kell juttatnia a családok asztalára. Az egy főre jutó édességfogyasztás állandó emelkedése mellett még mindig elmaradtunk a nemzetközi színvonaltól.

A termelés összetételében – várhatóan – a magasabb élvezeti értékű termékek részarányának növekedése lesz a jellemző. A gyár termékei közül a csokoládéáru, különösen a csokoládés draszték, valamint a lisztesárú, a nápolyik és a mártott párány termelése fog dinamikusabban fejlődni, s mérsékeltbb növekedést terveznek a nugát- és cukorkaárúknál. A távlati tervekben pedig már kirajzolódott a gépi rekonstrukcióval elérhető további nagyarányú fejlődés körvonalai.

A raktárban

